

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermo de digna Preparat[i]one cordis pro suscipiendo
Sacrame[n]to Eucharistie. R. P. Martini Luther
Augustiniani Vuittenbergensis**

Luther, Martin

[Leipzig], [1518]

VD16 L 5976

urn:nbn:de:hbz:466:1-33409

Th. 6117.

1

27 II
13

2. 2. 2.

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

**Sermo de dig-
na Preparatōne cor-
dis pro suscipiendo Sacramēto Eucha-
ristie. A. P. Martini Luther Augustini-
ani Vuirtenbergensts.**

Sermo de digna Preparatiōe

cordis / pro suscipiendo Sacramēto Eucharistie, R.
P. Martini Luther Augustiniani Vuitēbergen.

Confessio
¶ Primo / necessarium est / vt omnia manifeste mortalia cōfitearis / atq; doleas. Manifeste dico / quia occulta nemo scire potest / Iuxta illud Psalmus .xviij. Delicta quis intelligit rē.

*magis christo
necessaria*
¶ Secundo. Inter omnia peccata mortalia / precipue inuidiam / displicentiam / aut quancunq; proisus amaritudinem cordis erga proximum tuum deponas. Non est enim aliud peccatum eque huic sacramento aduersum / atq; discordia. Contrarium est enim / et nomini et rei huius sacramenti. Nomen est Communio. Res vnitas cordium / sicut vna fides / vnū baptisma / vnū dominus / vna spes / ac proisus omnia eadem et communia. Quod et figuratur in speciebus sacramenti / in quibus multa grana / amissa singulorum differentia / in vnum panem. Item vne multe / amissa sua quoq; differentia / in vnum vinum redacte sunt.

inter adu prop
¶ Tertio. Quia iuxta scripturam / Stultus est qui in corde suo confidit / cumq; nullus sit hominum qui non habeat debitorem / vt / Beatus Augustinus ait. i. nullus est qui nō inueniat / aut certe non aduertit / vel ignoret sese inuenire in aliquibus / vel aliquo / quod sibi placeat / desperandū est tibi de tuo studio / q; non poteris erga omnes amaritudinem deponere. Ideoq; iuxta Christi consilium intres cubiculum / ores patrem tuum / vt ignorantias tuas non meminisse velit / et id per gratiam suam facere / quod tuis viribus non potes / id est. Cor dulce et commune dare.

¶ Sed hec preparatio est.

*in me deo
deo*
Remota / etiam confessuro necessaria / et quodlibet sacramentum recepturo. Ideo.

¶ Quarto. Sportet vt animam vacuum et esurientem offeras / id est / te plenum multis malis morbisq; anime confitearis / sicut in veritate es / etiam si forte nō sentias. Nā

vt B. Aug. Iste cibus nihil eque odit ac saturum fastidia
entemq; stomachum. nihil ita querit sicut animam esuri-
entem. vt ipse quoq; dominus Matth. v. Beati qui esuris
unt iusticiam / quoniam ipsi saturabuntur. Item B. Vie
go. Esurientes implevit bonis / et diuites dimisit inanes /
Et ps. cvi. Quia satiavit animam inanem / et animam esu-
rientem satiavit bonis. Dona vero que sunt alia t̄ q̄ ea que
Gala. xv. recitat Apostolus (dicens) Fructus spiritus
sunt charitas / gaudium / pax / paciētia / bonitas / b̄nignitas
mansuetudo / fides / longanimitas / modestia / continentia.
castitas. In his si te sentis deficere / et gemis / optasq; illa
obtinere / securus accede / nusquam enim inuenies illa / ni-
si in isto sacramento.

¶ Corollarium Primum.

¶ Optima dispositio est non nisi ea / qua pessime es dis-
positus / Et contra / Tunc pessime es dispositus / quando
es optime dispositus. Quod sic intelligitur. quod quādo
sentis te miserimum / et egenum gratia / iam eo ipso capax
es gratie / et idoneus maxime. Rursus plus q̄ mortem et
infernum timeas / ne quando sic accedas vt tibi dispositus
videaris / ac dignus quasi allaturus Deo cor mundum / q̄
potius fuerat tibi querendum et recipiendum / Stat firma
et insolubilis sententia. Non est opus medico bene habē-
tibus / sed male habentibus. Nam sicut non tunc / ita
nec nunc Christus venit vocare iustos / sed peccatores ad
penitentiam. Ideo penitentia potius post / quam ante sa-
cramentum digne peragitur. Deus tuus est bonorum tuo-
rum non indigus / sed bonorum suorum largus in te / ve-
nit ad te.

¶ Corollarium Secundum.

¶ Magnus et perniciosus error est / si quis accedat ad sa-
cramentum / ea nixus fiducia / q̄ confessus sit / q̄ non sit si-
bi conscius mortalis peccati / quod orationes et preparato-
ria sua promiserit. Omnes hi iudicium sibi manducant et
bibunt / quia his omnibus non sunt digni neq; puri / Im-
mo per eam fiduciam puritatis peius poluuntur / sunt autē
puri per fidem / vt sequitur.

*Del. Ita in unum
non dmi*

¶ Quinto / id cura / ut cum plenā / aut saltem possibili fide
accedas certissime confidens tete gratiam consequenturū.
Tantum enim accipies. quantum credis te accepturū / sicut
Christus ait. **¶** Quidquid orantes petieritis / credite quod accipiet
Et iterum dicit tibi illud / **¶** Fiat tibi sicut credidisti. Si enim
accederes sine ista fide / iudicium tibi omnino acciperes et morte
tem. Sic enim in omni alio sacramento non nisi illusio est fictio agi
tur sine fide si percipitur quod est horrendum.

M. 11

¶ Hec itaque fides sola et summa ac prima dispositio / facit
vere puros et dignos / quia non nititur in opibus aut virtutibus
suis / sed in purissimo / piissimo / firmissimoque verbo Christi
dicentis. Venite ad me omnes qui laboratis / et onerati estis /
et ego reficiam vos. Et iterum. Beati qui esuriunt et sitiunt ius
tura / quoniam ipsi saturabuntur. Fides enim est que iusti
ficat / purificat / dignificat. Ut actu. xv. Fide purificans cor
da eorum etc.

¶ Corollarium.

infidelitas

¶ Quicquid sit de contritione tua / de penitentia vera vel
falsa / illud maxime stude / ut in presumptione istorum ver
borum Christi accedas / et sic accedens illuminaberis / et fa
cies tua non confundetur. Vel matrem eius noli mendacem
facere / qui dicit. Esurientes implevit bonis. Multo magis
ne ipsum met dum arguas mendacem / ubi promittit. Vete
ad me etc. Argues autem mendacem / si non credis eum ita fa
cturum tibi sicut promittit. Ideo infidelitas est maximum
peccatum / et recta blasphemia in veritatem divinam.

om. Inq. dicitur

¶ Sexto. Si sentis te nec ista duo posse / vel satis posse / si
cut vere senties si te ipsum probabis. Hic non verearis cum
Apostolis dominum orare / Domine adauge nobis fidem /
et cum illo patre illius demoniaci. Mar. ix. Domine adiu
ua incredulitatem meam / intra in cubiculum tuum / et dic
patri tuo in celis. Ecce mi domine Iesu Christe miseriam
meam respice / inops et pauper sum / et tamen a deo fastidio
suis medicine tue / ut nec divitias gratie tue suscipiam. Accede
de me domine desiderium gratie tue et fidem promissionis
tue / ut non offendam te optimum deum meum peraversa mea
et in crudelitate et saturitate. Ac sic accede cum fiducia mi
sericordie eius / et in timore indignitatis tue.

¶ Sed hic tractandum est illud Apost. i. Corin. ij.
Prober autem seipsum homo. rē. Hoc verbum multi sic
intelligere videntur / ac si velit Apostolus nos non ante de
bere accedere / quā donec inuenerimus nos dignos et puros
ab omni peccato / Ideo sibi ipsis faciunt angustiam et car
nificinam conscientie / discutiendo / conterendo / confitens
do non solum venialia / sed ea que nō sunt peccata. Et his
factis (quod est horrendū Barathrū presumptionis) iam se
cure accedunt / nec de fide sua quicquā solliciti. Volunt enim
iusti et digni venire / et similes deo sicut lucifer / quum de
berent velle iusti et digni fieri et redire ad deum. Igitur illud
verbum dictū est cōtra eos qui Christi diuidebāt in dicer
sas sectas / alij volētes esse Pauli / alij Cephe / alij Apoline
alij Christi sequaces. i. Corin. iij. Et ideo inuicē iudicabāt
et damnabāt / atq; contemnebāt. Insuper ad sacramentū
alij alios preueniebant et presumebant / vt alij venturi ni
hil haberent / vt clare ex textu et gl. B. Aug. patet / Quos
Apostolus arguit et pñiciat indigne manducare rē. volēs
vt seipfos potius pbarent / iudicaret / dānarēt / et nō alios
Ea enim discordia vt diximus / maxime facit indignos et
reos corporis dñici / hāc eius esse sentētia sequētia ostēdit
Itaq; ait Paulus fratres mei / cū conuenieris ad mandu
candū inuicē / expectate / ne in iudiciū conueniatis. Item.
Si nōs ipsos iudicarem / nō vtiq; iudicaremur a dño. Itē
dijudicans corpus domini. q. d. Ita acceditis / ac si corp
dñi nihilo esset dignius reliquo pane naturali.

¶ Potest quidem illud verbū etiam de probatione intelligi /
qua homo peccata sua discutit atq; ponderat / sed ea non
est satis / nec pertinet nisi ad insensatos et crassos illos sa
cramenti contemptores. Non enim sufficit vt probes et pō
deres / q̄ malus fueris / nisi magis ponderes ac probes / q̄
bonus fieri cupias et anheles.

¶ Corollarium.

¶ Si Aplus eo verbo vellet nos probari a nobis / vsq; dum
digni feremus / prorsus ad impossibile nos obligasset / et
omnes hoies etiā sanctos cōmunionē priuasset / sibi deniq;
ipsi in plerisq; locis contradixisset / vbi clamat omnes esse
A iij

peccatores / et sola iustificandos fide . Oportet enim accessurum ad sacramentū esse certissimum se sine peccato mortali esse / si non velit iudicium sumere . At impossibile est / ut ex se et suis viribus certus fiat . Iuxta illud . Delicta quis intelligit / ab occultis munda me domine . Et illud Hieronimus . Præuum et inscrutabile est cor hominis / quis scrutabitur illud ? Ego dominus scrutans renes et corda . Requinquitur itaq; ut certitudo illa stet super firmam infallibilemque petram . i . Christum et verbum eius .

Quarto. parat
¶ Quare Vera et solida probatio est / si te inueneris inanes quidem et sine pondere salutis et iusticie / onustum vero ac laborantem in multis / malisq; cupiditatibus / quibus inuentis anheles / sitias gratiam et misericordiam / easq; non dubites te te consequuturum .

Quinto. romm
¶ Sic . Beatus Gregorius reprehendens Petrum / q; dominum iussisset abire a se / quia peccator esset / ait . Si te peccatorem agnoscis / non oportet dominum repellere abs te / sed multo magis inuitare . Et Beatus Ambrosius . Quia quotidie pecco . necesse habeo quotidie communicare . Et quidam patrum consuluit / ne facile quis se abstineret communionem / ne forte simul et longe fiat a Christo . Non enim venenum nobis dedisse ac reliquisse timendus est / quinonissimum et maximum charitatis . quam ad peccatores gerit / memoriale seipsum protestatur reliquisse / dum institueret sacramentum illud .

¶ Septimo . Si tandem ad eo infirmus es in fide / ut nec illa te satis inuent / aut non possis ea prestare / adprehende illud nouissimum infirmorum remedium / et permittete sicut infantem gestari in vlnis / et sinu matris . Ecclesiastice . Immo cum paralytico in lectulo / ut dominus fidem illorum saltem intueatur / quando tua nulla est / Item ut in fide vel vniuersalis Ecclesie / vel hominis fidelis tibi noti accedas / et audacter dicas domino Ihesu . Ecce domine Ihesu Christe doleo me tam infirmum / ut de tuo inestimabili in nos amore nihil / aut tam parum presumam . Ideo suscipe me in fide Ecclesie tue / et illius aut illius . *N. Quicquid enim sit de me necesse est o domine me obedire . Ecce*

eleſie tue / que iubet vt accedam. In obedientia venio ſal-
tem ſi nihil aliud affero. et crede firmiter quod non indignus
acceſſeris. Non eſt dubium quoniam obedientiam Eccle-
ſie tanquam ſibi ſacram accepit. No magis certe quam pericu-
lum quam aliene fidei merito baptiſat et ſaluat. Sic. B. Bernh.
Quum aliquando haberet fratrem nimis timidum et ſeru-
puloſum / ita vt nollet celebrare / ait ad eum. Vade miſtrater
et celebra in fide mea / et iuit ille obediens / et ſanatus eſt ab
omni languore conſcientie ſue.

Nota

¶ Hec itaque latius dixi / quia compertum habeo multorum
concionatorum terroribus / eo redactas Chriſtianorum
conſcientias / vt ſibi ex Chriſto Moſem fecerint / ex gra-
tia legem / ex remedio venenum / dum Chriſtum falſo ima-
ginatur ex actorem magis quam largitorem / vltorem ma-
gis quam propitiatorem / et in ſumma damnatorem ma-
gis quam ſaluatorem. Ita vt iam nec nominis ſui / quod eſt
Jeſus Chriſtus (.i. ſalutaris et vnctus) gloria / ſit in cor-
dibus noſtris / niſi nudis ſyllabis. Non igitur oportet ter-
ribiles iudicij minas intentare / ſed duris et inſenſatis / Tre-
pidis vero atque ſcrupuloſis / leuioreſ miſericordie promiſ-
ſiones ſunt declarande / quia alia medicina alijs conuenit
morbis.

*Nota in uonato
p. meſob*

¶ Octauo. Nec illud omittendum / immo maxime curan-
dum / vt memoria paſſionis Chriſti non dimittatur. Quid
enim prodeſt / ſi digne prepararis / et non impleas id / ad quod
te preparaſti. Nam precepit dominus id ſacramentum / non
niſi in memoriam ſui celebrari. Ideo obmittendum eſt / ſi
memoriam eius amittere uoles. Sic dixit. Hec quotieſcum-
que feceritis in mei memoriam facietis. Et Paulus. Quotieſ-
cumque manducabitis panem hunc / et calicem bibetis / mor-
tem domini annuntiabitis donec ueniat. Inde enim ſtatu-
it / vt miſſa ſine Euangelio non legatur. Hec memoria autem
alium requirit ſermonem / quia non minus et ipſa in ſuper-
ſtitiones et literalem hypocriſim apud multos verſa / quam
pleraque alia ſacratiffima dei dona.

Summa hec eſt

¶ Finis.

Fropterea nomen eius dicitur quod dicitur in scripturis
quod dicitur in scripturis a deo non est christus qui factus est voluntas
sua non est quod dicitur in scripturis ad unum patrem in unum filium
Iohannis 14:28

Fides est anchora spiritus nostri contra omnes fluctus
que in hac vita sunt quos amamus faciemus propter

Reperitur quod factus est in scripturis dicitur quod dicitur in scripturis

in scripturis dicitur quod dicitur in scripturis a deo non est christus
qui factus est voluntas sua non est quod dicitur in scripturis ad unum
patrem in unum filium Iohannis 14:28
In scripturis dicitur quod dicitur in scripturis a deo non est christus
qui factus est voluntas sua non est quod dicitur in scripturis ad unum
patrem in unum filium Iohannis 14:28
In scripturis dicitur quod dicitur in scripturis a deo non est christus
qui factus est voluntas sua non est quod dicitur in scripturis ad unum
patrem in unum filium Iohannis 14:28

1687

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

6117

Th
6117